

JEAN-MICHEL
GUENASSIA

VPLYV

DAVIDA
BOWIEHO

NA OSUD MLADÝCH
DIEVČAT

premedia

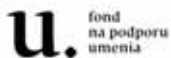
JEAN-MICHEL GUENASSIA

**VPLYV
DAVIDA
BOWIEHO
NA OSUD MLADÝCH
DIEVČAT**

**Z FRANCÚZŠTINY PRELOŽILA
AŇA OSTRIHOŇOVÁ**

— — — — —
tichá voda
— EDÍCIA —

Vydanie tejto knihy z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Jean-Michel Guenassia
VPLYV DAVIDA BOWIEHO NA OSUD MLADÝCH DIEVČAT

Prvé vydanie
www.premedia.sk

Copyright © Jean-Michel Guenassia
Copyright © Editions Albin Michel - Paris 2017
Translation © Aňa Ostrihoňová 2018
Slovak edition © Premedia Group, s. r. o.
ISBN 978-80-8159-586-8

„Lebo napokon, najmä keď je človek mladý, v tom nekonečnom klame, akým je život, sa nič nezdá tak zúfalo žiaduce ako nerozvážnosť.“

Françoise Sagan, **Akýsi úsmev**

Con te partirò

Som lesboš, neurčitý, nepomenovaný, neopísaný, málo spomínaný druh človeka. A neodporúčaný. Pri mojej charakteristike sa ako leitmotív stále vracia na myseľ jedno slovo: nejednoznačný. Niektoré by možno použili: pochybný.

Ich problém.

Ukrywam sa v šerosvite. Alebo ako povrazolezec stojím vysoko nad prázdnotou. Odmietam sa pridať na nejakú stranu, mám radšej nebezpečenstvo hranice. Zjavne nie som skutočne jedným ani druhým. Ak ma večer stretnete v metre alebo v bare, rozpačito sa na mňa zadívate, pravdepodobne vás môj výzor znepokojí a napadne vám OTÁZKA: je to muž či žena?

A nebudete si vedieť odpovedať.

Premeriate si ma, preskúmate, ale moje telo zahalené do modrého neforemného vlneného kabáta vám nič neprezradí. A zostanete neistí. A nepokojní. O všetkom však rozhodujem ja. Rozhodujem o tom, či vyjdem z krajiny nikoho alebo nie. A ak nechcem, nikdy sa nedozviete, kto som.

Ak si myslíte, že ide o nejakú frivolnosť, ktorá dáva tušiť príslub sexuálnych radovánok a príťažlivé prasačinky, ak je vaša reakcia takáto, znamená to, že ste totálne hlúpi. A moje obmedzené skúsenosti v tejto oblasti mi dovoľujú potvrdiť, že muži a ženy sú na tom rovnako. Sex ma nezaujíma, okrem prípadov, keď ide o výsledok dlhodobej túžby, ktorú

nemožno ovládnuť. Príťahuje ma skôr hra s líniami, odhaľovanie tajomstva neznámeho. Ale aby bolo jasno aspoň v jednej veci: aj keď viem vyzeráť ako žena, nie som homosexuál, nikdy ma nepriťahovali muži, nikdy som nemal pokušenie vyskúšať si to s nejakým. Navyše homoši ma nechávajú na pokoji, pretože ma považujú za ženu. Na druhej strane som však prestal počítať množstvo prasiat, ktoré sa na mňa tlačili, šuškejúc mi do ucha: „Máš pekné oči, vieš?“ Nič nie je zábavnejšie ako pohľad na chlapov dusiacich sa vo vlastnej šťave, keď im hrubým hlasom odpoviem: „Ale ty nie.“ Je vtipné (alebo smutné) sledovať, do akej miery o iných nič nevieme, ako si vystačíme s tým, že si na nich premietneme vlastné predstavy, dúfajúc, že sa niečoho zachytia.

Snažím sa tomuto osudu uniknúť.

Klamem telom, vyzerám väčší ako v skutočnosti som, pretože som šlachovitý, takmer hranatý; smiešny blondiačik s polodlhými vlnitými vlasmi, holobriadok, netreba veľa, aby som pôsobil žensky, ale dávam si pozor, aby som tak vyzeral, len keď si to želám; nemaľujem sa, nepoužívam podkladový mejkap ani rúž, nenosím šaty ani šperky, uprednostňujem nevýrazné oblečenie: čierne nohavice a košele, mokasíny. Podľa potreby vkĺznem do mužského či ženského rodu: gestom, úsmevom, pohľadom. Muž či žena, rozpoznávame sa na prvý pohľad. Pohlavie máme vpísané v tvári.

Je to strašné.

V zlomku sekundy sa mením z muža na ženu, ale odmietam si vyberať medzi týmito dvomi súčasťami svojho ja, keď chcem, som jedným či druhým tak dlho, ako sa mi páči. Mám to šťastie, že dokážem uniknúť klišé, ktoré nás drví, nezmyselným označeniam, mám šťastie, že využívam pochybnosť. Tento luxus si strážim.

Hneď za výzorom a postojom nasleduje hlas. Možnože vďaka absolútnemu sluchu sa s ním môžem hrať donekonečna, vdýchnuť mu trochu svetla, hovoriť hrdelne ako muž

či z brucha ako väčšina žien. Dodnes ma môj hlas nikdy nezradil.

Som muž s neistým výzorom a páčia sa mi ženy. Výlučne. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Mélanie (priateľka číslo 3 alebo 4 v závislosti od toho, ako sa počíta), nie som latentný homosexuál, nič nepochopila, som šťastný heterák. Koniec koncov o tom, že som homosexuál, je presvedčená len moja matka. (Ozaj, prečo je vždy ľahšie definovať sa tým, čím nie sme?)

Vďaka krátkej historke pochopíte lepšie, ako to všetko myslím. Ide o moju najstaršiu spomienku. Mohol som mať štyri či päť rokov. Keď sme sa s Lénou prechádzali po Buttes Chaumont, čo sa nestávalo často, držali sme sa za ruky, pretože mala nevysvetliteľný odpor voči kočíkom, z času na čas sme si sadli na lavičku, aby sme si odpočinuli, občas sa pri nás zastavili iné matky s deťmi a chceli sa rozprávať. Nebolo to ľahké, keďže matka odjakživa neznášala toto hlúpe trkotanie, na ich otázky odpovedala jednoslabične a snažila sa ma odtiahnuť preč. Ženy sa na mňa s úsmevom dívali, niektorým sa podarilo pohľadiť ma po líci a všetky sa nakoniec opýtali: „To je dievčatko či chlapček?“ Matka sa na mňa zahľadela a odpovedala: „Ešte neviem.“

Narodil som sa v znamení problémov, a to žene, ktorá mi poriadne zavarila. Teda, nie tak úplne. Nerobí to naschvál, tiež je radikálne odlišná, povedzme, že to nemá ľahké. Aspoňže s tým osobitným darom všetko zamotať nie som sám. Možnože aj ja sa niekedy strácam a len s výnimkou Alexa mi všetci hovoria, že majú problém udržať so mnou krok. S Alexom je to iné. Tiež je trošku zvláštny, to vám ale poviem neskôr.

Alebo možno nie.

Tiež vám porozprávam, za akých groteskných okolností som sa dostal k písaniu tohto príbehu, s ktorým mám toľké

problémy. Uvidíte, že to nie je smutné. Alebo vám to nepoviem, pretože neviem, či sa mi to podarí, ide o príbeh, ktorý nie som pripravený odhaliť. Ešte nie.

O pieram sa o múr pred vchodom do McDonaldu. Vnútri je horúco na skapanie (nie je to najlepšia prevádzka). Chcel som si práve objednať, keď sa mi zatočila hlava, hrud' mi zovrela páľčivá bolesť a bol som si istý, že na mieste umriem. Nespôsobila to ani trma-vrma, ani obedná pálava, už keď som stál v rade, mal som pocit, že som starý a vyžitý, že mám prinajmenšom deväťdesiatdeväť rokov. A starý blázon, ktorým som sa stal, pozoroval mladého blázna, ktorým som teraz, s tým príšerným vedomím, že mi život uniká, že sa nesiem na vlne udalostí, že nezmôžem nič proti svojmu osudu a že to tak bude až do posledného dychu. Ani som si neobjednal a vyšiel som von nadýchať sa čerstvého vzduchu.

Zapálil som si. Nikdy som nemal sklony venovať sa svojim duševným stavom, veľkým existencialistickým otázkam; práve naopak, neznášam analýzy a psychológiu, sú to kraviny. Chodil som k niekoľkým psychoškám na strednej aj inde (podľa nich som bol ťažko zaraditeľným dieťaťom). Psychošky sú protivné a zvrátené osoby, ktoré sa s medovým úsmevom snažia z ľudí niečo vytiahnuť pod zámienkou, že sú dôveryhodné.

Keď som bol malý, Stella si všimla, že niečo nesedí, že mám problémy v škole, že nosím zlé známky, poznámky od učiteľov za opakované výtržnosti, porušenie disciplíny, toľko do Lény hučala, až nakoniec súhlasila a zaviedla ma k psychoške, ale matka vedela, že je to absolútne zbytočné. Mala pravdu, bolo to nanič. Pokračoval som. Často som sa bil, pretože tí debilkovia si mysleli, že som buzna, a tak som reagoval fackami, päšťami, škriabaním, hryzením, ale keďže som nebol poriadna väzba, vždy som schytral aj ja. Na škol-

skom dvore som stál sám voči všetkým, čo nebolo ľahké, nechcel som hovoriť, prečo som sa bil, vtedy som sa trochu hanbil, videl som, že sa od ostatných chlapcov odlišujem, keď som bol s nimi, mal som pocit, že som z Marsu, myslel som si, že nie som normálny, hovoril som si, že je to moja chyba, ale nechápal som, prečo som taký iný. Na moju obranu sa postavil len Alex, bil sa za mňa, a tak sme sa spriatelili. Je mojím jediným priateľom. Prišli ďalšie sedenia s psychológami, chceli, aby som rozprával, ale ja som mlčal. Pochopil som, že musím držať hubu. Bol som schopný premlčať celý štýridsaťpäť minút. A to ich strašne štvalo. Lebo, ak sa s nimi začneme baviť, ide o dôkaz, že nevieme komunikovať s inými, s tými, s ktorými by sme sa rozprávať mali. Nie? Tak potom, na čo je to dobré? Nemal som im čo povedať. Rád by som sa rozprával s matkou. Ale ona je zo psychologického hľadiska sama témou na diplomovku.

Takže, toto je to podstatné.

Som Paul so všetkým, čo k tomu patrí, mám sedem-
násť a niečo a žiadne priezvisko, toho sa desím. Mám dve matky a nikomu nedovolím, aby to označoval za šťastie či radosť. Možnože siroty by povedali, že mám fakt šťastie, ale na siroty kašlem, nevedia, aké majú šťastie, že žijú osamote.

Moja matka sa volá Léna. V skutočnosti je Héléne, ale to meno neznáša, hovorím jej tak len ja, keď ju chcem naštváť. V jedno nedeľné ráno pri raňajkách, keď mala dobrú náladu, či skôr materinskú náladu (čo sa stáva asi tak raz ročne), som jej povedal, že jej meno sa mi páči, a spýtal som sa, prečo ho odmieta, vyzerala prekvapená, akoby si tú otázku nikdy nepoložila, zadávala sa na maslovú tortičku s pomarančovým džemom, ponorila sa do myšlienok, potom pokrčila plecami a zamrmlala: „Pretože mi ho vybrali rodičia.“

Myslel som si, že konečne nadišla chvíľa, keď mi o tom

povie, keď mi porozpráva rodinný príbeh, o ktorom som nič netušil.

„No a? Čo ti spravili?“

Dlho sa dívala na tortičku, oblizla džem, ktorý z nej stekal.

„Daj sa vypchať!“

Stále netuším, čo sa stalo, či mám nejakých starých rodičov, strýkov, tety, bratrancov, je to úplná čierna diera. Volá sa Martineauová. Ako ja. Ale Martineauovcov je v telefónnom zozname do psej matere. Raz po záverečnej v reštaurácii som sa Stelly opýtal, či jej matka niekedy o svojej rodine rozprávala. Videl som na jej tvári, že ide o chúlостivú otázku. Dlho váhala.

„Nie, nič mi nepovedala. Tá téma je tabu.“

Stella sa nevolá Stella. Volá sa Estelle. Ale znie jej to zbabelo a Stella je lepšie. Stella je matkina družka. Je o osem rokov staršia. Spolu sú dvanásť rokov. Matka tvrdí, že Stella je to najlepšie, čo ju v živote postretlo. Aspoň v tomto s ňou súhlasím. Zopakovala to v prípitku pred kamarátkami, keď sme minulý týždeň oslavovali Stellinu štyridsaťpäťku.

Znova som tam bol jediný chlap.

Keď si vyžiadala ticho, tvárila sa nenormálne vážne, takmer pohrebne. Akoby šla oznámiť zlé správy. Stella znepokojene zvrátila obočie. Moja matka vypila svoj pohár šampanského na ex a dožadovala sa, aby jej nikto – a to zdôraznila –, nikto už na narodeniny negratuloval. Blížili sa jej tridsiate siedme narodeniny a nechcela ich ani oslavovať, ani si neželala darčeky. Zdá sa, že to nie je žiadny dôvod na radosť. Pokrájal som tortu, vždy sa ju snažím deliť nerovnomerne, a najmenší kúsok som dal matke.

„A ja nie som to najlepšie, čo ťa v živote postretlo?“

U Lény sú takéto oznamy zvykom. Raz, keď sme kupovali v supermarkete žiarovky, vyhlásila, že odteraz je vegetariánka. Inokedy, pri pozeraní reportáže o topení sa ľadovcov

v televízii, sa rozhodla svoje telo po smrti darovať na vedecké účely.

Ešte sekundu predtým na to ani nepomyslela.

A potom, akoby od toho závisel jej život, sa toho úplne chytí a nikto ju nepresvedčí o opaku. Je to jedna z tých mála charakterových črt, čo máme spoločné. Som tak isto zaťatý a skôr pripravený zaútočiť ako uznať, že som povedal alebo spravil úplnú sprostosť. A špeciálne v prípadoch, keď som si toho vedomý. Takže dosť často. Naopak, moja matka nepremýšľa a vždy koná impulzívne. V tom spočíva jej čaro, hovorí Stella, keď sa ovládne a nevybuchne nad nejakým z jej rozmarov. Napríklad, keď Léna vletí do kuchyne, kde ako vždy na Hromnice Stella pečie palacinky, začne nadávať na to svinstvo, ktoré jej lezie ušami, vyleje cesto do drezu a oznámi nám, že v tomto dome nechce už slovo „palacinka“ ani počuť. Alebo keď si v *Studiu* nájde novú kamarátku na život a na smrť, dovedie ju domov nadránom totálne mimo a „na čas“ ju k nám nasťahuje bez toho, aby sa opýtala Stelly. Alebo keď požičia peniaze starej kamarátke, ktorá sa vzápätí vyparí. Alebo jej hlúpy zvyk pozývať všetky ženy na drinky, všetko zaplatiť, hoci nemá na to, aby splatila faktúry za *Studio*. So svojou reputáciou by sa mohla váľať v prachoch, ale míňa bez ladu a skladu, požičiava komukolvek, kto ju o to požiadá; prisahá, že jej to je jedno, že je umelkyňa, nie obchodníčka. Stella je od zúrivosti celá bez seba, pretože na konci mesiaca počíta peniaze, pýta sa, kde sa podeli, a vykryva straty. Raz sa z ničoho nič rozhodla kúpiť ohavný svetločervený kožený gauč, ktorý jej padol do oka, a bolo treba popresúvať všetok nábytok v obývačke, aby sa zmestil do rohu. Ale keď Léna oznámila, že sa dá potetovať na spánkoch a na čele maurskými ornamentmi, Stella jej pokojne povedala: „Varujem ťa, ak to spraviš, odchádzam od teba.“ A Léna sa aspoň raz svojho nápadu vzdala a odsunula jeho realizá-

ciu. Aspoň dočasne. Ale som si istý, že ju to žerie a že nás jedného dňa prekvapí.

Moja matka je umelecké dielo, atrakcia sama osebe.

Je chudá, môže zjesť, čo chce, od šestnástich váži stále rovnako. Telo má pokryté tetovaniami od chodidiel až po krk, má ich minimálne tridsať v rôznom štýle. Keďže stále nosí koženú bundu, nevidno ich; ušetrila si len tvár a ruky. Práve preto sa snaží nosiť krátky rukáv ešte aj uprostred zimy, obe paže má potetované až k zápästiam, a to výtvarmi najväčších mien tejto profesie: Jack Rudy, Ed Hardy či Paul Timman. Pracovala s nimi v Londýne a Spojených štátoch. Čaká len na chvíľu, keď sa tam bude môcť vrátiť.

Keď sme spolu zašli na pláž alebo na plaváreň (čo sa stalo len dvakrát), hneď na seba strhla pozornosť a nikdy to dobre nedopadlo. Na pláži chodí kopec idiotov, v Perros-Guirec je zjavne ich koncentrácia najvyššia, ak súdime podľa urážlivých otázok, či sme na karnevale, a iných hrubých nadávok, na ktoré zareagovala surovou sériou urážok doplnenou príslušnými gestami. Stella zasiahla v snahe zachrániť situáciu, otočili sme sa nemiestnym žartom chrbtom, vrátili sa na svoje miesto, odkiaľ sme sa týždeň nepohli, hrali sme Cluedo bez matky, ktorá hry neznáša; pokazená dovolenka v Bretónsku ju len utvrdila v nenávisti voči palacinkám a palacinkárňam. Keď sme šli na plaváreň Parmentier, dlho sme sa vo vode neohriali, kúpanie sa zmenilo na čistku. Schytral to aj plavčík, ktorý sa medzi nich postavil, jeden debo skončil vo vode a my von so zákazom vstupu do parížskych plavární.

Takže preto trávime dovolenky v Limousin, v diere, ktorá nie je ani v GPS, medzi Guéret a Aubusson, v dome Steliných rodičov, kde sa bicyklujeme, bicyklujeme a bicyklujeme, samozrejme, bez matky, ktorá sa desí športu v akejkoľvek podobe a na vidieku nevydrží dlhšie ako dva dni, pretože sa tam dusí, všetko ju deprimuje, zostáva v Paríži, a to najmä v auguste, keď sú všetci idioti na dovolenke.

Ťažko by ste hľadali dve odlišnejšie ženy. Až je divné, prečo spolu žijú a čo na sebe vidia. Matka si pestuje vzhľad zlého chlapca, nepoužíva hrebeň, češe sa prstami, nevysloví dve vety bez toho, aby nepovedala: kurva, pičús, kokot, srať alebo doriti, vždy sa baví provokovaním malo-meštiakov, hoci už dávno na to nemá vek, nevzdáva sa ničoho, čo v nej prebúdza mladosť, strieda cigarillos s mentolovými lightkami a tabakom, z ktorého si ušúla cigaretu za desať sekúnd, hoci tvrdí, že fajčí menej, nalieva do seba dvanásť belgických tmavých pív denne, pozná najlepšie zdroj libanonského hašiša, ktorý vás za desať sekúnd teleportuje do úplne inej dimenzie, šnupe ako v dvadsiatich, aby sa dostala do formy, a stále je schopná stráviť noc na diskotéke a ráno ísť do práce. Stella sa už vzdala snáh dohovoriť jej, pretože si uvedomila, že čím viac sa snažila, tým viac Léna pila a fajčila. Vďaka tomu má chrapľavý hlas ako bluesová speváčka a zažltnuté prsty. A keď sa na Steline narodeniny s dvomi kamarátkami stavila, ktorá stiahne najtučnejšieho jointa, pochytil ju taký záchvat kašľa, až mala červené oči, pot na čele a triasla sa ako osika. Povedal som jej, aby na seba dávala pozor, odpovedala mi, že serie na to, koľko rokov sa dožije, že chce žiť. Veľmi jednoduché.

A že je na čase, aby som sa uvoľnil.

Nechápem, ako ju môže Stella vystáť. Ja už by som ju dávno poslal do kelu. Asi je to láska. Keď sme k tomu druhému pripútaní neviditeľným putom. Ale nie je sranda pomyslieť si, že to musíme zvládať donekonečna a že sa z toho už nikdy nevymotáme. Nezniesol by som ani desatinu z toho, čím si Stella prešla. Samozrejme, že preháňam a že jej obraz trošku deformujem, všetko je to také skratkovité, že keď to po sebe čítam, mám dojem, že moja matka je fakt pekelná. Nie je to úplne tak. Väčšinu času je život s ňou úžasný. Niekedy sa skrátka nechá uniesť. Náhle. Bez varovania. Presne ako lavína. Vtedy sa do toho pustí, nedokáže odolať, akoby

ju zvnútra niečo tlačilo. A nikto ju nezastaví. Stella to dokáže uchopiť tak, aby sa to príliš nezvrhlo, jedine ona to vie nejako zmierniť. A matka je jej za to vďačná. Stella je náš strážny anjel. Povedal som jej to a sám seba sa pýtam, čo by s nami bolo bez nej. Márne na nej hľadám nejakú chybu, žiadnu nemá.

Okrem jednej maličky, o ktorej však budem hovoriť neskôr.

Stella je neskutočne trpezlivá, nikdy sa nerozčuľuje, je schopná preformulovať jednu myšlienku na desať rôznych spôsobov, aby vás láskavo presvedčila, a sála z nej sila a zrelosť, akoby už mala za sebou viacero životov. Okrem toho je jednoducho vznešená. Má štyridsaťpäť rokov, ale vyzerá o desať rokov mladšia, veľa nepije, nefajčí, každý deň hodinu cvičí jogu. Zdá sa, že má tiež nejaké tetovanie, ale nikdy som ho nevidel, musí ho mať na očiach ukrytom mieste; Léna, ktorá má tridsaťšesť, pri nej vyzerá o desať rokov staršia. Stellin otec Daniel mi hovoril, že keď chodila na strednú, viackrát jej ponúkli hrať v reklame, vždy to so smiechom odmietla; všetky jej priateľky boli presvedčené, že sa stane slávnou modelkou. Ale ona vedela, čo chce. Stala sa letuškou v Air France a takmer pätnásť rokov cestovala po svete. Páčilo sa jej to. Tak sa stretla s mojou matkou, na palube lietadla z Los Angeles. Veľmi rýchlo sa dali dokopy a čo si pamätám, Stella bola neodmysliteľnou súčasťou rodiny. Pred siedmimi rokmi využila možnosť rekvifikácie a urobila si kuchársku školu, pretože chcela zmeniť život. S odstupným a úsporami si s miernymi ťažkosťami otvorila reštauráciu na brehu kanála Saint-Martin. Podnik sa volá *Baretka* a je v bývalej továrni na klobúky, Stella si ponechala značku a interiér vyzdobila v štýle dixie.

Kým sa však dostala k zariaďovaniu, musela urobiť stavebné úpravy, ktorých bolo dosť a ktoré si vyžadovali isté znalosti a zručnosti. Stellu nešťastne napadlo ozvať sa

Christiane, bývalej kolegyni z aeroliniiek, ktorá si práve otvorila klub. Samozrejme, že to nerobila so zlým úmyslom a ponúkla veľmi rozumnú cenu (ale jedna zabudla vyčíslíť množstvo prác a druhá neustále dopĺňala zmeny do pôvodného plánu). Christiane však mala obchodné vzdelanie a kvalifikáciu potrebnú na to, aby prestavbu zvládla. Až na to, že dovtedy žiadnu nerobila. Až na to, že všetkých robotníkov stretla na stáži a tiež nemali o nič viac skúseností ako ona a že šlo o problematickú lokalitu na brehu kanála Saint-Martin. Tak napríklad architektka, Christianina priateľka, nebola zvyknutá na tento typ prác a pomýlila sa v už ani neviem čom, stavebné povolenie nesedelo, práce sa na štyri mesiace zastavili, potom už nikto nebol schopný zrekonštruovať sled udalostí, ktoré viedli ku katastrofe. Technické detaily vynechám, plakalo sa, kričalo, nervy praskali, množili sa vyhrážky a nenávisť, celý proces nemal konca. Nakoniec Léna pozbierala svoju bandu kamarátok, ktoré sa doma venovali nejakým tým stavebným prácam a poznali sa veľmi dobre, a vďaka drsnej postpankáčke Judith, ktorá jej síce v *Studiu* robila asistentku, ale pôvodne začínala v stavebníctve, práce dokončili počas júla a augusta, keď tam trávili dni aj noci. Spomínam si na ich unavené tváre, na úzkosti, ktoré im v noci nedali spať, paniku, ktorá ich zachvátila, keď mala prísť komisia zo stavebného úradu, a výkriky radosti, slzy, keď im nakoniec kolaudačné rozhodnutie vydali. Podnik mohli slávnostne otvoriť o rok neskôr, ako sa pôvodne plánovalo.

Stella si z letuškovských rokov zachovala dobrý vkus a vždy chodila s dokonalým účesom v príjemnom oblečení, ale nenechajte sa zmiasť jej vzhľadom, v skutočnosti je lavičiarica. Prvý rok bol dosť náročný, ale potom si našla vlastný štýl s receptmi z Antíl a Spojených štátov, ktoré si prispôbila. Klientelu tvoria výlučne ženy, ktoré tam chodia najmä večer a pravidelne. Vďaka rôznym osobným odporúčaniam

je tam veľmi často plno. Léna jej nikdy nechcela pomôcť v prvom rade preto, že v živote nič nenavarila a ani neplánuje, a potom preto, že ju veľmi zamestnáva *Studio*.

Nakoniec v reštaurácii pracujem ja.

Bol to Stellin nápad.

Ked' som sa vykašlal na školu, pomohla mi len Stella. Prinútila ma vrátiť sa tam, bojovala s Lénou, ktorej to bolo jedno a mala pocit, že mám právo vysrať sa na systém a v živote sa spoľahnúť len na seba, ako to spravila ona. Tvrdila, že škola života je najlepšia a že na to, aby som prežil, nepotrebujem štúdium ani diplomy. Je to presne naopak, hovorila, študovaní ľudia sú idioti, sformátovaní a otravní, zaujímaví sú len samoukovia. „Zisti, čím v hĺbke naozaj si, zisti, čo chceš robiť, a rob to.“ Chcel som hrať na klavíri, ale vetovala mi to. A to kategoricky. Matka, ktorá ma vždy nechala robiť, čo som chcel, ktorá sa do mňa nikdy nestarala, nikdy ma neskúšala ani si so mnou nerobila domáce úlohy, ktorá za celý ten čas nikdy nezašla na rodičovské združenie (pravdepodobne by ani nevedela, do ktorej triedy chodím), sa však ostro postavila práve proti tomuto rozhodnutiu. Keď som začal chodiť na druhý stupeň, učiteľka hudby zistila, že mám absolútny sluch, navrhla, aby som sa začal pripravovať na prijímačky na konzervatórium. Chcela sa stretnúť s mojou matkou, ale Léna odmietla.

„Povedz svojej učiteľke, že na ňu seriem! Prečo sa do toho stará, krava jedna?“

Samozrejme, že som jej tento odkaz neodovzdal. Tváril som sa, že matka veľa pracuje, že má pohyblivú pracovnú dobu, čo bola pravda, ale učiteľka nástojila. Nakoniec sa toho ujala Stella. Nemala právo starať sa o mňa, a tak bolo jednoduchšie, keď sa predstavila ako moja matka. Učiteľku si vypočula a sľúbila jej, že o tom popremýšľa. Ale Léna bola neoblomná. Stále počujem ozvenu ich hádok.

„Môj syn hudbu robiť nebude, nikdy!“ kričala.

Nerozumeli sme tomu, nechápali sme jej agresivitu, bol to jeden z jej zvyčajných rozmarov; Stella to nechala tak, nechcela ohroziť ich vzťah kvôli niečomu, čo sa jej ani priamo netýkalo, a aby bol pokoj, nechal som to tak aj ja. Už sme sa o tom nebavili. A potom, keď som bol siedmak, Alexova matka zdedila krídlo po nejakom vzdialenom strýkovi a celý čas som trávil u nich, jeho matka mi trochu pomohla a postupne som sa naučil hrať. Podľa sluchu. Naučil som sa prstoklad aj melódie a nástroj som si podmanil. Paradoxne to pripomína aritmetiku, nie je to také zložité. A aj keď som na matiku nikdy nemal talent, mám výnimočnú schopnosť počítať spamäti, dvojciferné čísla násobím aj delím v hlave. Teda skoro. Pustil som sa do toho a podarilo sa mi to aj napriek tomu, že som základy preskočil. Púšťal som si CD Alexovej matky a objavil som hudbu, akú som nepoznal: *variétoche*. Doma matka počúva len hardrock: ACDC, Aerosmith alebo svoju obľúbenú kapelu Crucified Barbara. U Alexa som si dookola púšťal kompilácie Aznavoura, Joea Dassina a Françoise Hardyovej, rózne a presladené melódie, ktoré som zbožňoval a ktoré som bez problémov vedel zahrať. Alexovi rodičia odchádzali do práce veľmi skoro, Alex bol v škole a ja som mal byť len pre seba. Celé dni som mohol nerušene hrať. Chodil som poza školu, listy od triednej som hádzal do koša a Léna sa rozosmiala, keď sa dozvedela, že som v škole nebol celý štvrťrok.

„Super. Dobre robíš. Sú to idioti. Ži si svoj život. Čo celé dni robíš?“

„Zisťujem, čo by som chcel robiť. Premýšľam.“

„Daj si bacha, aby si to neprehnal. Čím viac premýšľaš, tým je pravdepodobnejšie, že spravíš nejakú kravinu.“

Stella prevrátila očami, pokúsila sa zasiahnuť, priviesť ma k rozumu, ale nič proti nám dvom nezmohla. V byte Alexových rodičov som hrával s tmičom zvuku a pomyslel som

si, že to určite nepotrvá večne a mal by som si to užiť. Škola navrhla, aby som si siedmy ročník zopakoval, Stella do mňa hučala, nech to využijem. Uvedomoval som si, že som začal príliš neskoro, necvičil som dosť na to, aby som mohol byť koncertným pianistom; svet nepotrebuje toľko klaviristov, najmä nie takých, čo nie sú geniálni, nespievajú a nevedia hrať s inými hudobníkmi, ale bolo mi to jedno. Keď som sa rozhodol zo školy odísť, Stella podnikla dosť zúfaly krok a požiadala Alexových rodičov, aby mi zatvorili dvere a presvedčili ma, aby som sa vrátil do školy. V každom prípade ich dosť prekvapilo, že celé dni trávim u nich doma. Videl som ich, ako diskutujú v kuchyni. Stella im vysvetlila, čo majú robiť, a keďže som sa nechcel zúčastniť vlastnej popravy, zašiel som do salónu a začal som hrať. Pre seba. Spomínam si, že som hral *Yesterday*, keď sa v izbe zjavila Stella. Prvýkrát ma počula hrať. Oprela sa o krídlo, zatvorila oči. Videl som, že sa sústreďí, že sa jej to páči, keď improvizujem, robím otočky, vymýšľam variácie a vraciam sa k pôvodnej melódii. Chvilku to trvalo, možno aj desať minút, určite šlo o najdlhšiu interpretáciu tejto skladby.

Dohral som.

„Kde si sa to naučil?“

„No, sám od seba.“

„A koľko ich poznáš? Skladieb?“

„Nepočítam to. Desiatky. Teraz sa venujem Sinatrovi. Poznáš ho?“

Bez slova odišla.

V septembri, keď bolo jasné, že sa už do školy nevrátim a na nijaké lýceum nenastúpim, mi Stella navrhla, aby som hral v jej reštaurácii. Bol som presvedčený, že to nedokážem, že to bude strašné, že sa zákazníčky budú sťažovať, ale našla slová, ktorými ma presvedčila:

„Budeš hrať, čo chceš. Klasiku, varieté alebo jazz. Budeš hrať v britskom štýle. Nikto to tu naozaj nepočúva. Ak ti to